

รู้ก่อนรวยกว่า “วรากรณ์ สามโกเศศ” ภาพ : Getty Images



กับดัก “เวลา” กับเงินทอง

เหตุผลที่ทำให้คนจำนวนหนึ่งมีฐานะไม่มั่นคงก็คือ ไม่ได้มุ่งหวังตั้งใจจะเป็นเช่นนั้นจริงๆ เพียงฝันลมๆ แล้งๆ อยากรวยเป็นเศรษฐีโดยมิได้ทำอะไร “เหมาะสม” ที่จะทำให้มันเกิดเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา การที่จะเข้าใจว่าเหตุใดเขาจึงไม่ทำอะไรที่ “เหมาะสม” เราต้องเข้าใจว่าเขา มองเรื่องเวลาอย่างไร

เวลาเป็นสิ่งแปลก บางวัฒนธรรมมีแนวโน้มที่จะเข้าใจเรื่องเวลาว่าเป็นวัฏจักร เช่น เกิด มีชีวิต ตาย และเกิดใหม่ โดยเป็นอย่างไรไปตลอดกาล วัฒนธรรมตะวันตกโดยทั่วไปมองว่าเวลาเป็นเรื่องราวของเส้นตรง คือ อดีต ปัจจุบัน และอนาคต

ถ้าเรามองว่าเวลาเป็นเส้นตรง ลองขีดเส้นตรงและแบ่งเป็นช่วงเวลาระยะ 10 ปีเท่ากัน จากอดีตมาจนถึงปัจจุบันและสู่อนาคต ทุกช่วงเวลาเหล่านี้ถึงแม้จะมีจำนวน 10 ปีเท่ากันก็จริง แต่ในความรู้สึกของคนโดยทั่วไปแล้วจะให้ความสำคัญแก่เวลาที่อยู่ใกล้กับปัจจุบันมากที่สุด และยิ่งเวลาไกลออกไปเท่าใดก็จะให้ความสำคัญน้อยลงเพียงนั้น สาเหตุที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะเขาสามารถวาดภาพสิ่งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ได้ชัดเจนกว่าสิ่งที่อาจเกิดในช่วงเวลาที่ไกลออกไป ลักษณะพิเศษเช่นนี้ของใจมนุษย์มีผลอย่างลึกซึ้งต่อการใช้ชีวิตของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเงินๆ ทองๆ

มีหลายตัวอย่างที่ขอยกมาเพื่ออาจช่วยไม่ให้ติดอยู่ในกับดักของการมองเวลา

ตัวอย่างแรก เงินกู้ระยะยาวที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำจะเป็นที่ชื่นชอบของคนโดยทั่วไป ยิ่งเงินดาวน์ต่ำหรือไม่มีเลยยิ่งเป็นที่น่าพิศมัย เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะชอบการจ่ายเงินสดน้อยๆ ในปัจจุบัน และมีภาระผูกพันในแต่ละเดือนก็ไม่มากนัก

สิ่งที่พลาดไปก็คือ ได้มองข้ามข้อเท็จจริงที่ว่า เมื่อเวลา

ยาวขึ้น โอกาสที่อัตราดอกเบี้ยจะผันผวนสูงขึ้นก็ยังมีมาก และเมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น ธนาคารก็จะเรียกเก็บเงินผ่อนส่งสูงขึ้นในแต่ละเดือน (สถาบันการเงินทำได้โดยไม่ต้องบอกล่วงหน้า ยกเว้นมีการตกลงกันไว้ก่อน)

ตัวอย่างที่สอง การให้ความสำคัญแก่สิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมากกว่าอนาคต ทำให้มนุษย์โดยทั่วไปชอบการผัดวันประกันพรุ่ง ดังเช่นคนอเมริกาใต้ที่ชอบพูดว่า “Manana” (มันยาน่า) ซึ่งแปลว่า (เอาไว้) พรุ่งนี้ (เถอะ) สิ่งที่เลวร้ายของ “มันยาน่า” ก็คือ คิดว่าจะออมในวันพรุ่งนี้ สำหรับวันนี้ขอใช้ชีวิตใช้จ่ายเงินให้สนุกไปก่อน และทุกๆ วันในแต่ละเดือนก็คิดอย่างนี้ แต่พรุ่งนี้ก็ไม่มีมาถึงสักที จนแม้เมื่อถึงวันเกษียณอายุแล้วก็ตามที

เมื่อไม่มีเงินออม เงินก็ไม่สามารถทำงานรับใช้ด้วยการงอกเงยได้ รายได้ในแต่ละเดือนล้วนเป็นรายจ่ายไปทั้งหมด โดยไม่มีแม้แต่นส่วนเดียวที่หักเป็นรายได้หรือให้เป็นรางวัลแก่ตัวเองจากการทำงาน

ตัวอย่างที่สาม เมื่อไม่สามารถวาดภาพสิ่งที่อาจเกิดขึ้นในเวลาไกลออกไปได้ชัดเจน เป้าหมายในเวลาไกลๆ ออกไปจึงเบลอและนำไปสู่การมีชีวิตอยู่ไปวันๆ ในระยะสั้น โดยขาดเป้าหมายชีวิตในระยะยาว

ปรากฏการณ์ขาดเป้าหมายในชีวิตนี้มักเกิดขึ้นกับผู้ที่ให้ความสนใจแก่ปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการหาความสุขระยะสั้น และมักมีการขาดวินัยและขาดความมุ่งมั่นเป็นเพื่อนเกลอสนับสนุน

กับดักทั้งสามข้างต้นนี้สามารถหลีกเลี่ยงได้โดยการพยายามเข้าใจจุดอ่อนตามธรรมชาติของมนุษย์ในการมองเรื่องเวลาเท่านั้น ☺